

IC/ZWN-021

INSTRUKCJA
bezpieczeństwa podczas wykonywania prac na wysokości
w
TAMEH POLSKA sp. z o.o.
Zakład Wytwarzania Nowa

Data wydania	2018-10-24
Wersja	1

Opracował	Sprawdził	Zatwierdził
 Ireneusz Gwioździk	 Dominika Kamieńska	 Tomasz Tekieła
 Andrzej Wiatr		

CEL:

Celem instrukcji jest ujednoczenie zasad bezpiecznej realizacji prac na wysokości. Instrukcja zawiera minimum wymagań, jakie należy spełnić dla zapewnienia bezpieczeństwa w trakcie przygotowania oraz prowadzenia prac na wysokości, zgodnie ze standardem operacyjnym Grupy ArcelorMittal, BHP AM 003 „Praca na wysokości” oraz art. 212 pkt 3 Kodeksu Pracy.

ZASTOSOWANIE INSTRUKCJI:

Instrukcja ma zastosowanie w TAMEH POLSKA Sp. z o.o., dla pracowników Spółki oraz pracowników firm wykonawczych, prowadzących prace na wysokości.

I. Postanowienia ogólne:

1. Definicje:

- a) Spółka – rozumie się przez to TAMEH POLSKA Sp. z o. o.
- b) Kierownik komórki organizacyjnej – rozumie się przez to dyrektorów biur lub zakładów, kierujących pokazanymi na schemacie organizacyjnym Spółki komórkami organizacyjnymi,
- c) Koordynator BHP – rozumie się przez to pracownika wykonawcy lub TAMEH POLSKA Sp. z o. o. sprawującego nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy pracowników różnych pracodawców wykonujących pracę w tym samym miejscu,
- d) Kierownik remontu (projektu, zadania) – rozumie się przez to osobę wyznaczoną przez przełożonych do nadzoru realizacji i koordynacji remontu (projektu, zadania), przez pracowników Spółki oraz pracowników Wykonawców,
- e) Praca na wysokości – rozumie się przez to pracę wykonywaną na powierzchni znajdującej się na wysokości, co najmniej 1,0 m nad poziomem otaczającego terenu np. podłogi lub ziemi,
- f) Wysokość spadania - wysokość obszaru wolnego od elementów konstrukcyjnych pod stanowiskiem pracy.
- g) Bortnice – ciągłe krawężniki wokół brzegów pomostu roboczego o wysokości, co najmniej 15cm, chroniące przed przypadkowym wypadaniem przedmiotów z podestu.
- h) Drabina – konstrukcja ułatwiająca wchodzenie na niewielkie wysokości, zazwyczaj do kilku metrów, składająca się z pionowych belek połączonych poziomymi szczeblami.
- i) Protokół odbioru technicznego rusztowania – dokument umieszczony na rusztowaniu, w którym podane są podstawowe informacje dotyczące rusztowania.
- j) Podest roboczy – powierzchnia wzniesiona na wysokość, na którym pracownik wykonuje roboty.
- k) Podnośnik, podest ruchomy - urządzenie techniczne służące do transportu pionowego pracowników wraz z niezbędnym wyposażeniem w celu wykonywania pracy na wysokości.
- l) Poręcze ochronne – stałe elementy (balustrady) zamontowane wokół podestu roboczego, chroniące pracowników przed upadkiem z wysokości.
- m) Projekt rusztowania – dokument, zawierający szczegółowe wytyczne budowy rusztowania.
- n) Sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości – techniczne wyposażenie pracownika zabezpieczające przed upadkiem z wysokości, dostosowane do konkretnego zagrożenia.

Niniejszy dokument jest własnością TAMEH POLSKA sp. z o.o. i nie może być rozpowszechniany bez zgody Zarządu TAMEH POLSKA sp. z o.o.

- o) System asekuracyjny – jest to odpowiednio dobrany zestaw sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości, dostosowany do konkretnego miejsca pracy. System musi być zamocowany do stałego punktu asekuracyjnego. Ochrona pracownika polega na przypięciu się do systemu asekuracyjnego.
 - p) Stałe środki techniczne zabezpieczające przed upadkiem z wysokości – rusztowania i bariery oraz przewidziane konstrukcyjne stałe wyposażenie urządzeń przeznaczone do zabezpieczenia pracownika przed upadkiem poprzez współpracę ze sprzętem ochronnym (stałe punkty mocowania lin asekuracyjnych, szyn z zaciskami samoblokującymi itp.) jak również wyposażenie konstrukcji wsporczych zapewniające poprawę warunków przemieszczania się.
 - q) Środki ochrony indywidualnej – każde wyposażenie indywidualne stosowane przez pracowników w celu ochrony przed zagrożeniami.
 - r) Użytkownik rusztowania – pracownik TAMEH lub WYKONAWCY, który wykonuje prace z rusztowania.
 - s) Wykonawca – jednostka realizująca pracę na terenie TAMEH Sp. z o.o.
 - t) „Karta zabezpieczenia prac na wysokości - KZW” - dokument ustalający warunki bezpieczeństwa, uprawniający do rozpoczęcia prac na wysokości.
2. Do pracy na wysokości nie zalicza się pracy na powierzchni, niezależnie od wysokości, na jakiej się znajduje, jeżeli powierzchnia ta:
 - a) osłonięta jest ze wszystkich stron do wysokości, co najmniej 1,5 m pełnymi ścianami lub ścianami z oknami oszklonymi,
 - b) wyposażona jest w inne stałe konstrukcje lub urządzenia chroniące pracownika przed upadkiem z wysokości.
3. Na wszelkich powierzchniach wzniesionych na wysokość powyżej 1,0 m nad poziomem otaczającego terenu, na których w związku z wykonywaną pracą mogą przebywać pracownicy, lub służących, jako przejścia, należy zastosować środki ochrony zbiorowej chroniące przed upadkiem z wysokości, w postaci balustrad zamontowanych w sposób stały, składających się z poręczy ochronnych umieszczonych na wysokości, co najmniej 1,1 m i krawężników o wysokości, co najmniej 0,15 m. Pomiędzy poręczą i krawężnikiem powinna być umieszczona w połowie wysokości poprzeczka lub przestrzeń ta powinna być wypełniona w inny sposób uniemożliwiający wypadnięcie osób. Wymóg ten nie dotyczy ramp przeładunkowych.
4. Kierownicy komórek organizacyjnych, w których prowadzone są prace na wysokości, są zobowiązani do sporządzenia i bieżącej aktualizacji wykazu osób upoważnionych do nadzorowania prac na wysokości oraz wykazu osób upoważnionych do wykonywania prac na wysokości.
5. Osoby upoważnione do nadzorowania prac na wysokości muszą być przeszkolone w zakresie bezpiecznej pracy na wysokości.
6. Osoby upoważnione do wykonywania prac na wysokości muszą posiadać ważne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na wysokości – wystawione przez lekarza uprawnionego do przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich oraz muszą być przeszkolone w zakresie bezpiecznego wykonywania prac na wysokości.

7. We wszystkich komórkach organizacyjnych, w których wykonywane są prace na wysokości, należy wykonać i udokumentować identyfikację zagrożeń i ocenę ryzyka HIRA, w celu zidentyfikowania wszelkich miejsc wykonywania prac i przebywania na wysokości, w tym prac na dachach, a także w celu zidentyfikowania wszelkich urządzeń służących do prac lub przebywania na wysokości.
8. Wejścia i zejścia z pomostów, rusztowań i innych miejsc pracy na wysokości muszą być bezpieczne. Zabrania się stosowania drabin przenośnych o wysokości powyżej 2,5 m do wchodzenia i schodzenia pomiędzy poziomami pracy.
9. Kierownicy komórek organizacyjnych zobowiązani są do sporządzenia i corocznej aktualizacji do końca I kwartału każdego roku spisu wyposażenia technicznego stosowanego w komórkach organizacyjnych podczas prac na wysokości, obejmującego m. in. drabiny stałe i przenośne, rusztowania, dźwigi osobowe i towarowe (windy), podesty ruchome (zwyżki), kosze zawieszane pod żurawiem, pokrywy otworów, a także elementy środków ochrony indywidualnej chroniących przed upadkiem z wysokości (np. szelki bezpieczeństwa, linki bezpieczeństwa, amortyzatory, urządzenia samohamujące, łączniki, punkty kotwienia, liny życia i inne). Elementy te wymagają bieżącej i okresowej (nie rzadziej niż raz w roku) kontroli. Kontrola musi być udokumentowana. Za właściwe oznakowanie posiadanego wyposażenie do pracy na wysokości odpowiada kierownik komórki organizacyjnej.
10. Jeżeli ze względu na rodzaj i warunki wykonywania prac na wysokości zastosowanie środków ochrony zbiorowej chroniących przed upadkiem z wysokości jest niemożliwe, należy bezwzględnie stosować inne skuteczne środki ochrony pracowników przed upadkiem z wysokości, odpowiednie do rodzaju i warunków wykonywania pracy.
11. Niedopuszczalnym jest stosowanie do zabezpieczenia pracowników przed upadkiem z wysokości wyłącznie środków ochrony indywidualnej w warunkach umożliwiających zastosowanie środków ochrony zbiorowej.
12. Prace na wysokości powinny być organizowane i wykonywane w sposób niezmuszający pracownika do wychylania się poza poręcz balustrady lub obrys urządzenia, na którym stoi. W przypadkach zmuszających pracownika do wychylenia się poza poręcz balustrady lub obrys urządzenia, na którym stoi, należy każdorazowo stosować odpowiednie środki ochrony indywidualnej.
13. Do mocowania narzędzi w miejscach grożących ich upadkiem z wysokości należy używać linek przymocowanych do stałych elementów.
14. W trakcie prac na wysokości, narzędzia i materiały powinny być zabezpieczone przed upadkiem z wysokości poprzez użycie szczelnych barier na poziomie realizacji prac, jak i lin mocujących, zabezpieczających narzędzia przed upadkiem.
15. Praca na wysokości jest jednym z rodzajów prac szczególnie niebezpiecznych występujących na terenie Spółki i podlega wszelkim wymogom prawnym dotyczącym wykonywania tego rodzaju prac.
16. W celu zapewnienia bezpiecznego wykonywania prac na wysokości obowiązuje poniższy tryb postępowania:

- a) prace na wysokości mogą być wykonywane wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia od osoby odpowiedzialnej w Spółce za dopuszczanie do pracy na wysokości (osoba wystawiająca kartę KZW),
- b) stały nadzór nad realizacją prac na wysokości sprawuje Kierujący zespołem / nadzorujący wyznaczony w KZW,
- c) rodzaj nadzoru należy określić w „Karcie zabezpieczenia prac na wysokości - KZW” - Załącznik nr 1,
- d) zadaniem osoby wyznaczonej do nadzoru prac na wysokości jest:
- skompletowanie odpowiedniego zespołu pracowników uprawnionych do wykonywania prac na wysokości. Pracownicy ci muszą posiadać ważne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na wysokości – wystawione przez lekarza uprawnionego do przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich,
 - zapewnienie stałego nadzoru nad pracownikami wyznaczonymi do wykonywania prac,
 - identyfikacja zagrożeń i ocena ryzyka wykonywanych prac (HIRA) – obowiązującej w Spółce – oraz zapoznanie z nią pracowników pracujących na wysokości,
 - spełnienie wymagań zawartych w „Karcie zabezpieczenia prac na wysokości - KZW” - Załącznik nr 1
 - opracowanie Planu zabezpieczenia przed upadkiem z wysokości w przypadku prac, gdzie nie ma zainstalowanych stałych punktów kotwienia, lin życia lub nie wyznaczono i nie oznakowano miejsc zastosowania przenośnych punktów kotwienia,
 - przeprowadzenie – przed przystąpieniem do realizacji prac – instruktażu dla pracowników, obejmującego imienny podział pracy, kolejność wykonywania zadań oraz wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy poszczególnych czynnościach,
 - sprawdzenie stanu psychofizycznego pracowników na podstawie bezpośredniej rozmowy oraz obserwacji zachowania pracowników przed przystąpieniem do prac,
 - sprawdzenie środków ochrony indywidualnej przed upadkiem z wysokości,
 - przerwanie pracy w przypadku zagrożenia upadkiem z wysokości,
 - wykonanie i odnotowanie w liście kontrolnej rusztowania (załącznik nr 3) codziennego przeglądu.
17. W „Karcie zabezpieczenia prac na wysokości - KZW” - Załącznik nr 1 muszą być określone - na podstawie oceny ryzyka HIRA - wszystkie zbiorowe i indywidualne środki zabezpieczające przed upadkiem z wysokości, m. in.:
- środki ochrony zbiorowej, np. barierki chroniące przed upadkiem, itp.,
 - szelki bezpieczeństwa,
 - linki bezpieczeństwa, urządzenia samohamowne, podwójne linki bezpieczeństwa (z amortyzatorem, gdy wysokość spadania jest większa niż 4m),
 - zaczepy i punkty kotwienia (stałe lub przenośne),

– liny życia.

„Karta zabezpieczenia prac na wysokości - KZW” - Załącznik nr 1 jest ważna przez cały czas trwania zadania. Wszelkie zmiany warunków realizacji prac powodują utratę ważności dokumentu i konieczność opracowania nowej karty.

18. Podczas prac na wysokości w przestrzeniach ograniczonych osoba asekurująca może być jednocześnie osobą nadzorującą prace na wysokości.
19. Najwyższe kierownictwo Spółki, dozór zakładu, pracownicy Departamentów oraz pracownicy Departamentu BHP, są zobowiązani podczas audytów oceniać sposób nadzoru nad pracami na wysokości.
20. Osobą odpowiedzialną za dopuszczanie do pracy na wysokości pracowników Wykonawcy jest pracownik upoważniony przez kierownika danej komórki organizacyjnej, posiadający udokumentowaną wiedzę i umiejętności w tym zakresie. Dopuszczający do prac na wysokości musi posiadać ukończone szkolenie w zakresie nadzoru nad pracami na wysokości.
21. Osobą odpowiedzialną za dopuszczanie do pracy na wysokości pracowników Oddziału jest pracownik upoważniony przez kierownika danej komórki organizacyjnej, posiadający udokumentowaną wiedzę i umiejętności w tym zakresie. Dopuszczający musi posiadać ukończone szkolenie w zakresie nadzoru nad pracami na wysokości.
22. Przed każdym pierwszym rozpoczęciem prac na wysokości, kierujący zespołem obowiązany jest do przeprowadzenia dla swoich pracowników treningu sprawdzającego umiejętność zakładania i stosowania indywidualnego sprzętu chroniącego przed upadkiem.
23. Osoba wykonująca prace na dachu, bez względu na jego nachylenie i odległość od krawędzi jest zobowiązana posiadać odpowiednie zabezpieczenie przed upadkiem z wysokości. Wszystkie prace wykonywane na dachach budynków, w tym sprzątanie dachu płaskiego oraz usuwanie śniegu, można rozpocząć po spełnieniu wymogów dotyczących prac na dachach ujętych w rozdziale VI.
24. Podczas wykonywania prac na wysokości w ramach prowadzenia robót budowlanych, rozbiórkowych lub remontowo-konserwacyjnych należy wyznaczyć i wygrodzić strefę niebezpieczną, zagrożoną spadaniem przedmiotów z wysokości. Do wygrodzenia należy użyć elementów (barierek) o odpowiedniej wytrzymałości, uniemożliwiających dostęp do wnętrza strefy. Ponadto strefę tę należy w sposób trwały i widoczny oznakować tablicami ostrzegawczymi. Użycie wyłącznie taśmy ostrzegawczej do wygrodzenia jest niewystarczające.
25. Strefa niebezpieczna, liczona po płaszczyźnie otaczającego terenu, nie może wynosić mniej niż 1/10 wysokości, z której mogą spadać przedmioty, lecz nie mniej niż 6 m. Strefa niebezpieczna, o której mowa powyżej, może być zmniejszona jedynie pod warunkiem zastosowania innych skutecznych rozwiązań zabezpieczających przed spadaniem przedmiotów z wysokości, takich jak np. siatkowanie, daszki ochronne, itp.
26. W przypadku konieczności zapewnienia przejścia lub przejazdu w strefie niebezpiecznej, zagrożonej spadaniem przedmiotów z wysokości, należy zapewnić daszki ochronne. Szerokość daszka ochronnego powinna wynosić, co najmniej 0,5 m więcej z każdej

strony niż szerokość przejścia lub przejazdu. Daszki ochronne powinny się znajdować na wysokości, co najmniej 2,4 m nad przejściem, w przypadku przejazdów powinny być dostosowane do wysokości użytkowanych środków transportu. Pokrycie daszków powinno być szczelne i odporne na przebicie przez spadające przedmioty.

27. Osoby korzystające ze stałych drabin dostępowych o długości powyżej 4 m, powinny być zabezpieczone za pomocą osobistego sprzętu do prac na wysokości.
28. Podczas wykonywania prac na wysokości pracownicy muszą używać hełmów ochronnych z zapięciem podbródkowym (3 lub 4 punktowym).

II. Praca na wysokości z wykorzystaniem rusztowania

1. Prace na wysokości z wykorzystaniem rusztowań mogą być wykonywane wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia odpowiednio od osób wymienionych w rozdziale I.
2. Rusztowania powinny być wykonywane zgodnie z dokumentacją producenta albo projektem indywidualnym. Rusztowania systemowe powinny być montowane zgodnie z dokumentacją projektową z elementów poddanych przez producenta badaniom na zgodność z wymaganiami konstrukcyjnymi i materiałowymi, określonymi w kryteriach oceny wyrobów pod względem bezpieczeństwa. Elementy rusztowań, innych niż systemowe, powinny być montowane zgodnie z projektem indywidualnym. Montaż rusztowań, ich eksploatacja i demontaż powinny być wykonywane zgodnie z instrukcją producenta albo projektem indywidualnym.
3. Osoby zatrudnione przy montażu i demontażu rusztowań muszą posiadać uprawnienia zweryfikowane przez Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego w Warszawie, które zostały określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 20.09.2001r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (Dz. U. z 2001r. nr 118 poz. 1263).
4. Po wykonaniu kompletnego montażu rusztowania, wykonawca rusztowania dokonuje jego odbioru. W imieniu wykonawcy rusztowania, odbioru rusztowania dokonuje osoba posiadająca uprawnienia kierownika budowy, a w przypadku braku takiej osoby, osoba posiadająca uprawnienia, o których mowa w rozdziale II pkt 3. Odbiór rusztowania jest potwierdzany „Protokołem odbioru technicznego rusztowania”, stanowiącym Załącznik nr 2.
5. Użytkowanie rusztowania jest dopuszczalne po dokonaniu jego komisijnego sprawdzenia przez przedstawicieli: wykonawcy montażu rusztowania, użytkownika rusztowania.

Przedstawiciel wykonawcy montażu rusztowania musi posiadać uprawnienia, o których mowa w rozdziale II pkt 3. Z ramienia użytkownika rusztowania, komisijnego sprawdzenia powinien dokonać kierownik budowy lub kierownik robót, a jeżeli nie powołano takich osób funkcyjnych, osoba upoważniona przez użytkownika rusztowania.

Dokonanie sprawdzenia rusztowania, przed dopuszczeniem do jego użytkowania, dokonuje użytkownik rusztowania i jest to potwierdzane wpisem w dzienniku budowy lub

dzienniku robót, (jeżeli takie dokumenty zostały wydane) oraz wypełnieniem i podpisaniem „Lista kontrolna rusztowania”, która stanowi Załącznik nr 3.

6. Na rusztowaniu dopuszczonym do użytkowania wykonawca umieszcza „Protokół odbioru rusztowania” (Załącznik nr 2). Brak protokołu na rusztowaniu jest równoznaczny z zakazem korzystania z tego rusztowania.
7. Rusztowanie na każdym etapie powinno być oznakowane tabliczką informacyjną:

a) podczas montażu – żółta tabliczka: „Zakaz użytkowania - rusztowanie w trakcie montażu”, na rusztowaniu należy umieścić również informację takie jak: nazwa firmy, która wykonuje montaż, oraz numer telefonu do osoby kierującej montażem	
b) po odbiorze rusztowania – zielona tabliczka oraz protokół odbioru rusztowania (załącznik nr 2) i codzienna lista kontrolna rusztowania (załącznik nr 3)	
c) w przypadku, gdy na rusztowaniu nie odbywają się żadne prace, gdy nie przeprowadzono dziennego przeglądu, umieszczamy czerwoną tabliczkę „Zakaz pracy na rusztowaniu”. Drabiny wejściowe na rusztowania muszą być złożone lub usunięte	
d) w przypadku, gdy prace wymagają wychylania się poza obrys obarierowania lub rusztowanie jest niekompletne z uzasadnionych powodów (np. podczas wykonywania transportu materiału), należy zastosować tabliczkę informacyjną – „Nakaz pracy w szelkach”	

8. W przypadku gdy rusztowanie posiada więcej niż jedno wejście należy każde wejście odpowiednio oznaczyć:
- na każdym wejściu należy zawiesić kartę „WSTĘP DOZWOLONY” (jeśli rusztowanie jest odebrane i wykonano codzienny przegląd)
 - na każdym wejściu należy zawiesić kartę „ZAKAZ PRAC” (jeśli rusztowanie nie ma codziennego przeglądu i nie przewiduje się wykonywania prac na rusztowaniu)
 - codzienną listę kontroli rusztowania

Powyższe nie dotyczy żółtej tabliczki „MONTAŻ” – tablicę na montowanym rusztowaniu wieszamy tak by informacja była widoczna dla osób poruszających się w pobliżu wykonywanych prac.

Karty informacyjne rusztowania powinny być: zabezpieczone przed działaniem czynników atmosferycznych, umieszczone na rusztowaniu w sposób trwały i widoczny z poziomu „0”.

9. Rusztowania muszą:

- a) posiadać pełny i stabilny pomost o powierzchni roboczej wystarczającej dla osób wykonujących roboty oraz do składowania narzędzi i niezbędnej ilości materiałów,
- b) posiadać stabilną konstrukcję dostosowaną do przeniesienia obciążeń,
- c) zapewniać bezpieczną komunikację poziomą i pionową oraz swobodny dostęp do stanowisk pracy,
- d) zapewniać możliwość wykonywania robót w pozycji niepowodującej nadmiernego wysiłku,
- e) posiadać właściwe środki ochrony zbiorowej chroniące przed upadkiem z wysokości, zgodnie z rozdziałem V pkt,
- f) posiadać pionową komunikację.

10. Rusztowania należy ustawiać na podłożu ustabilizowanym. Elementy nośne rusztowania muszą być zabezpieczone przed poślizgiem, powierzchnia nośna musi mieć wystarczającą nośność. Należy zapewnić stateczność rusztowania.

11. Liczbę i rozmieszczenie zakotwień rusztowania oraz wielkość siły kotwiącej należy określić w projekcie rusztowania lub dokumentacji producenta.

12. W przypadku odsunięcia rusztowania od ściany (najczęściej strona wewnętrzna rusztowania) o ponad 0,2 m należy stosować środki ochrony zbiorowej chroniące przed upadkiem z wysokości od strony tej ściany.

13. Każde rusztowanie wykonane z elementów metalowych i ustawione na zewnątrz musi być uziemione i posiadać instalację piorunochronną. W przypadku, gdy rusztowanie ustawione jest przy ścianie budowli mającej instalację piorunochronną, jej wykonanie nie jest konieczne, pod warunkiem połączenia rusztowania ze zwodem pionowym urządzenia piorunochronnego. Rusztowanie z elementów metalowych ustawione w pomieszczeniach zamkniętych wewnątrz budowli nie podlega ochronie od wyładowań atmosferycznych, ale jeżeli zdefiniowano zagrożenie porażeniem prądem w karcie HIRA musi być ono uziemione. Rezystancja uziemienia rusztowania nie powinna przekraczać 10Ω. Badanie instalacji powinno być wykonane zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, a wynik pomiaru rezystancji uziemienia rusztowania należy wpisać w „Protokół odbioru rusztowania” załącznik nr 2

14. Osoby dokonujące montażu i demontażu rusztowań są obowiązane do stosowania urządzeń zabezpieczających przed upadkiem z wysokości.
15. Przed montażem lub demontażem rusztowań należy wyznaczyć, ogrodzić i oznakować strefę niebezpieczną.
16. Montaż, eksploatacja i demontaż rusztowań są zabronione:
 - a) po zmroku, jeżeli nie zapewniono oświetlenia pozwalającego na dobrą widoczność,
 - b) w czasie gęstej mgły, opadów deszczu, śniegu oraz gołoledzi,
 - c) w czasie burzy lub wiatru o prędkości przekraczającej 10 m/s.
17. Pozostawianie materiałów i wyrobów na pomostach rusztowań po zakończeniu pracy jest zabronione.
18. Zrzucanie elementów demontowanych rusztowań jest zabronione.
19. Równoczesne wykonywanie prac na różnych poziomach rusztowania jest dopuszczalne tylko pod warunkiem zachowania bezpiecznych odstępów między stanowiskami.
20. W trakcie użytkowania rusztowanie podlega następującym przeglądom:
 - a) codziennym - dokonywanym przez osoby użytkujące rusztowanie. Przeglądy te polegają na sprawdzeniu, czy:
 - rusztowanie nie doznało uszkodzeń lub odkształceń,
 - rusztowanie jest prawidłowo zakotwione,
 - przewody elektryczne są dobrze izolowane i nie stykają się z konstrukcją rusztowania,
 - stan powierzchni pomostów roboczych i komunikacyjnych jest właściwy (czystość pomostów, w warunkach zimowych – zabezpieczenie przeciwpoślizgowe pomostów),
 - nie zaszły zjawiska mające ujemny wpływ na bezpieczeństwo rusztowania;
 - b) dekadowym - wykonywanym, co 10 dni przez konserwatora rusztowań lub pracownika inżynieryjno-technicznego np. majstra lub kierownika budowy. Polegają one na sprawdzeniu, czy w całej konstrukcji rusztowania nie ma zmian, które mogą stwarzać zagrożenie dla pracowników;
 - c) doraźnym - przeprowadzanym po przerwie w eksploatacji rusztowania np. dłuższej niż 10 dni oraz po każdej burzy z silnym wiatrem i opadami – czynnikami atmosferycznymi mogącymi wpłynąć na stateczność konstrukcji. Wykonuje się je komisyjnie z udziałem majstra, brygadzysty i kierownika/ inspektora nadzoru. Przeglądy doraźne mogą mieć również miejsce w sytuacjach wyjątkowych (awaryjnych), np. po zakończeniu przez PIP postępowania po wypadku na rusztowaniu. Przegląd doraźny podlega procedurze podobnej jak dekadowy.

Rodzaj przeglądu	Częstotliwość wykonania	Dokumentowanie przeglądu*	Osoba dokonująca przeglądu
Codzienny	W każdy dzień roboczy, przed przystąpieniem do prac	TAK	Przedstawiciel osób użytkujących rusztowania (np. kierujący zespołem)
Dekadowy	Maksymalnie, co 10 dni	TAK	Osoba z nadzoru nad montażem lub eksploatacją rusztowania
Doraźny	W wyjątkowych sytuacjach (zgodnie z punktem 20 podpunktem c)	TAK	Komisja: przedstawiciel wykonawcy i użytkowników rusztowania

*przedstawiciel firmy realizującej prace

Dokumentowanie przeprowadzenia każdego z powyższych przeglądów odbywa się na „Liście kontrolnej rusztowania - załącznik nr 3”.

21. Droga przemieszczania rusztowań przejezdnych powinna być wyrównana, utwardzona, odwodniona, a jej nachylenie nie może przekraczać 1%. Podczas pracy z rusztowań przejezdnych, powinny one być zabezpieczone przed przypadkowym ich przemieszczeniem.
22. Przemieszczanie rusztowań przejezdnych, w przypadku, gdy przebywają na nich ludzie, jest zabronione.
23. W trakcie użytkowania rusztowania należy:
 - a) przestrzegać ograniczeń dotyczących dopuszczalnych obciążeń podestów,
 - b) zapewnić zamknięcie włazów komunikacyjnych,
 - c) poruszać się tylko pionami komunikacyjnymi.
24. W celu ujednoczenia sposobu oceny bezpieczeństwa pracy na rusztowaniach, audytorzy powinni stosować - Załącznik nr 4 „AUDYT - Lista kontrolna eksploatacji rusztowania”

III. Praca na wysokości z wykorzystaniem drabiny

1. Prace wykonywane z drabiny na wysokości powyżej 1 m są zaliczane do prac szczególnie niebezpiecznych (prace na wysokości).
2. Przed rozpoczęciem prac z użyciem drabiny, należy wizualnie skontrolować, czy znajduje się ona w dobrym stanie technicznym.
3. Drabiny wadliwe należy natychmiast wycofać z użytkowania.
4. Zabrania się korzystania z przenośnych drabin do wykonywania prac na wysokości powyżej 2,5 m bez zastosowania przez pracownika szelek bezpieczeństwa przypiętych do bezpiecznego punktu kotwiącego. Powyższe nie dotyczy pracowników Jednostek Ratowniczo Gaśniczych w czasie ćwiczeń oraz pro-wadzenia działań ratowniczych.

5. Do wykonywania prac na wysokościach powyżej 2,5 m należy wykorzystywać alternatywny sprzęt taki jak: zwyżki, rusztowania, podesty przejezdne, drabiny z koszem zabezpieczającym.
6. Drabiny o długości powyżej 1,5 m muszą mieć nośność, co najmniej 150 kg.
7. Zabrania się użytkowania drabin nieposiadających wymaganego atestu oraz instrukcji użytkowania.
8. Zabrania się używania drabiny do wnoszenia ładunków o dużym ciężarze lub gabarycie, który mógłby spowodować utratę równowagi lub upadek pracownika.
9. Korzystanie z drabiny w celu przemieszczania się (wchodzenie i schodzenie) jest dozwolone pod warunkiem, że pracownik może w tym celu użyć obydwu rąk i nóg. Wchodzić i schodzić należy z twarzą zwróconą w kierunku drabiny, po jednym szczeblu, zawsze trzymając się, co najmniej jedną ręką elementów drabiny.
10. Przy pracy z użyciem drabiny należy zapewnić obecność drugiej osoby w celu asekuracji.
11. Drabiny przenośne:
 - a) muszą być tak ustawione, aby zapewnić ich stateczność w trakcie użytkowania,
 - b) muszą być używane w taki sposób, aby przez cały czas była zapewniona możliwość bezpiecznego uchwycenia poręczy lub innych elementów konstrukcyjnych i wsparcia pracowników,
 - c) muszą opierać się na stabilnym, trwałym, posiadającym odpowiednie wymiary, nieruchomym podłożu w taki sposób, aby szczeble pozostawały w pozycji poziomej, a drabina była zabezpieczona przed przemieszczaniem, zanim będzie użytkowana; za pomocą urządzeń przeciwpoślizgowych przy górnych lub dolnych końcach podłużnic albo poprzez inne rozwiązania o równoważnej skuteczności, zawieszane muszą być zaczepione w bezpieczny sposób, tak, aby zapobiec ich przemieszczaniu lub bujaniu,
 - d) używane, jako środki dostępu muszą być dostatecznie długie, tak, aby wystarczająco wystawały ponad platformę dostępu, (co najmniej 0,75 m), a kąt jej nachylenia powinien wynosić od 65 do 75°,
 - e) wieloczęściowe łączone lub wysuwane muszą być używane w taki sposób, aby zapobiec przemieszczaniu się ich różnych części względem siebie,
 - f) przejezdne przed ich użyciem muszą być pewnie unieruchomione,
 - g) platformowe muszą być użytkowane zgodnie z instrukcją producenta.
12. Wykonywanie robót murarskich i tynkarskich oraz prac spawalniczych z drabin jest zabronione.
13. Pracownicy wykonujący prace na drabinach muszą być przeszkoleni z zasad bezpiecznego ich użytkowania. Zagrożenia związane z pracą na drabinie należy uwzględnić podczas codziennego instruktażu przed przystąpieniem do realizacji pracy.
14. Drabiny muszą być ewidencjonowane i poddawane okresowym przeglądom zgodnie z instrukcją dostarczoną od producenta, lecz nie rzadziej niż 1 raz na 12 miesięcy. Wyniki

- przeprowadzonego przeglądu należy udokumentować. Wszystkie drabiny przenośne muszą posiadać numer identyfikacyjny oraz „Kartę kontroli drabiny” – Załącznik nr 6.
15. Każda drabina przenośna musi być skontrolowana, co najmniej raz w roku, do końca pierwszego kwartału. Kontrolę przeprowadzają upoważnieni pracownicy Spółki. Do kontroli drabin zaleca się wykorzystać „Listę kontrolną drabiny/podestu” – Załącznik nr 7.
 16. Na każdej drabinie przenośnej należy umieścić naklejkę informującą o kontroli rocznej. Drabiny przenośne wieloelementowe muszą posiadać numer i naklejkę na każdym elemencie, który może być użyty samodzielnie. Wzór naklejki corocznie opracowuje i przekazuje komórkom organizacyjnym Departament BHP. Komórki organizacyjne Spółki stosują naklejki zgodne ze wzorem. Drabiny bez naklejki kontrolnej nie mogą być użytkowane. Na drabinie powinna być naklejona tylko aktualna naklejka.
 17. Drabiny przenośne użytkowane przez pracowników Wykonawcy na terenie Spółki muszą być:
 - oznakowane i opisane w sposób umożliwiający ich identyfikację,
 - okresowo i przed każdym użyciem kontrolowane przez wyznaczonych Pracowników Wykonawcy. Kontrole okresowe powinny być udokumentowane.
 18. Po wykonaniu inwentaryzacji wejść na podesty technologiczne Kierujący Komórką Organizacyjną decyduje o sposobie zabezpieczenia drabin zewnętrznych i wewnętrznych przed dostępem osób nieupoważnionych (np. poprzez zawieszenie tabliczki informacyjnej lub zamknięcie wejścia).

IV. Praca na wysokości z wykorzystaniem podestu ruchomego (zwyżki) lub kosza zawieszanego pod żurawiem

1. Prace na wysokości z wykorzystaniem podestów ruchomych mogą być wykonywane wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia odpowiednio od osób wymienionych w rozdziale I.
2. Podczas prowadzenia prac na wysokości w ramach robót budowlanych, rozbiórkowych lub remontowych z wykorzystaniem mobilnych podestów ruchomych (zwyżek samochodowych, podnośników) lub koszy zawieszanych pod żurawiem, należy każdorazowo stosować środki ochrony indywidualnej chroniące przed upadkiem z wysokości. Kosze wyżej wymienionych urządzeń muszą być wyposażone w punkty kotwienia środków ochrony indywidualnej wskazane przez producenta urządzenia lub projektanta. Punkty kotwienia muszą być oznakowane.
3. Podesty ruchome (zwyżki) lub kosze zawieszane pod żurawiem mogą być użytkowane pod warunkiem posiadania aktualnych przeglądów i dopuszczeń wymaganych przepisami prawa.

Uwaga: Użycie żurawia, dźwigu lub suwnicy z podwieszonym koszem do transportu ludzi musi być uzgodnione z Urzędem Dozoru Technicznego i wymaga pisemnego zezwolenia UDT.

4. Narzędzia i sprzęt używany podczas pracy na wysokości z wykorzystaniem podestu ruchomego (zwyżki) lub kosza zawieszanego pod żurawiem muszą być zabezpieczone przed upadkiem.

5. Podesty ruchome (zwyżki) i kosze zawieszane pod żurawiem powinny być każdorazowo sprawdzane przez kierownika budowy lub kierownika robót, a w przypadku braku osób pełniących takie funkcje, przez osobę dopuszczającą do pracy po silnym wietrze, opadach atmosferycznych oraz działaniu innych czynników, stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa wykonania prac. Zakres czynności objętych przedmiotowym sprawdzeniem określa dokumentacja producenta (Instrukcja użytkowania). Sprawdzenie powinno być udokumentowane.
6. Dopuszczenie do prac na podestach ruchomych może być wydane wyłącznie po wykonaniu wszelkich niezbędnych działań zapobiegawczych i potwierdzeniu ich wykonania przez pracownika odpowiedzialnego za ich realizację w „Karcie dopuszczenia do prac na wysokości – Podesty ruchome” (Załącznik nr 8). Kartę w przypadku wykonawców zewnętrznych wypełnia i przekazuje do podpisu przedstawicielowi TAMEH kierujący zespołem lub inna wyznaczona przez wykonawcę osoba.

V. Środki ochrony indywidualnej chroniące przed upadkiem z wysokości

1. Jako środki ochrony indywidualnej, chroniące przed upadkiem z wysokości, wolno stosować jedynie te wyroby, które zostały dopuszczone do obrotu na podstawie przepisów dotyczących systemu oceny zgodności.
2. W skład typowego zestawu środków ochrony indywidualnej, chroniącego przed upadkiem z wysokości, wchodzi: atestowana pełna uprząż zabezpieczająca, zaczepy linkowe z amortyzatorami (w przypadku, gdy wysokość spadania może przekroczyć 4 metry) lub blokada (w przypadku, gdy wysokość spadania jest mniejsza niż 4 metry), zatrzaśniki samozamykające (lub typu karabińczykowego) oraz bezpieczne punkty kotwiące. Stosowanie pasów bezpieczeństwa jest zabronione.
3. W przypadku, gdy wymagany jest większy zasięg ruchu niż ten, który umożliwia zaczep linkowy, należy przeprowadzić identyfikację zagrożeń i ocenę ryzyka (HIRA), w celu ustalenia konieczności stosowania lin bezpieczeństwa oraz podwójnych zaczepów linkowych. W razie konieczności stosowania podwójnych zaczepów linkowych, jeden z nich powinien być zapięty przez cały czas. Podwójna lina bezpieczeństwa jest obowiązkowa zawsze, gdy pracownik musi zmienić poziom i znajduje się chwilowo niezabezpieczony przed upadkiem.
4. Przed zleceniem pracy na wysokości, przy której wymagane jest użycie punktów kotwienia (a takie punkty w danym miejscu nie są zainstalowane), do obowiązków osoby zlecającej te prace należy uwzględnienie w SIWZ lub w założeniach do wykonania prac zainstalowania takich punktów kotwienia przez wykonawcę.

Punkty te powinny zostać tak dobrane, aby umożliwić asekurację na stanowisku pracy i drodze dojścia, cechować się odpowiednią wytrzymałością oraz muszą być dopuszczone do użycia przez osobę kompetentną (osoba kompetentna to osoba, która odbyła odpowiednie szkolenie i która posiada odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia).

5. Osoba nadzorująca prace na wysokości ma obowiązek wskazania właściwych i odpowiednio wytrzymałych punktów kotwienia. Punkty kotwienia, o ile to możliwe, powinny się znajdować nad głową pracownika i powinny być tak dobrane, aby zapewnić

Niniejszy dokument jest własnością TAMEH POLSKA sp. z o.o. i nie może być rozpowszechniany bez zgody Zarządu TAMEH POLSKA sp. z o.o.

minimalną wolną przestrzeń w strefie spadania pozwalającą na bezpieczne i bezkolizyjne wyhamowanie spadania pracownika.

6. Zabrania się przypinania lin bezpieczeństwa do kabli energetycznych.
7. Przenośne punkty kotwienia oraz przenośne liny życia mogą być użytkowane po wyznaczeniu elementów konstrukcji posiadających wytrzymałość wymaganą dla w/w środków ochrony przed upadkiem określonych w instrukcji użytkownika producenta.
8. W przypadku, gdy wymagana jest lina bezpieczeństwa, osoba nadzorująca prace na wysokości ma obowiązek zapewnienia, że lina bezpieczeństwa jest odpowiednio zaprojektowana, przetestowana i zainstalowana przez osoby kompetentne.
9. Wraz z każdym rodzajem środka ochrony indywidualnej, chroniącego przed upadkiem z wysokości, użytkownik powinien otrzymać instrukcję jego użytkowania. Instrukcja powinna wyczerpująco określać wymogi stosowania, kontroli i konserwacji danego środka oraz powinna być sporządzona w języku polskim.
10. Każdy pracownik wykonujący prace na wysokości, gdzie w ocenie ryzyka HIRA zidentyfikowano zagrożenie upadkiem z wysokości i przewidziano w środkach zapobiegawczych przypinanie się do punktów kotwienia lub lin życia **MUSI BYĆ PRZYPIĘTY PRZEZ CAŁY CZAS WYKONYWANIA PRACY.**
11. Kierownicy komórek organizacyjnych, w których użytkowane są środki ochrony indywidualnej chroniące przed upadkiem z wysokości, muszą:
 - określić miejsce i sposób przechowywania i wydawania sprzętu,
 - zapewnić by pracownicy byli przeszkoleni z zakresu kontroli sprzętu przed użyciem,
 - przekazywać sprzęt do kontroli okresowych w celu udokumentowania kontroli przez kompetentną osobą w obowiązujących terminach
 - posiadać wykaz pracowników odpowiedzialnych za sprawowanie nadzoru nad dystrybucją, użytkowaniem i kontrolowaniem tych środków.
12. Przegląd sprzętu używanego do pracy na wysokości:
 - a) Kontrola codzienna - przeprowadzana przez użytkownika każdorazowo przed rozpoczęciem pracy. Użytkownik zobowiązany jest dokonać przeglądu całego sprzętu mając na uwadze możliwe uszkodzenia (mechaniczne, chemiczne, termiczne) powstałe w wyniku użytkowania bądź niewłaściwego przechowywania. Szczególną uwagę należy zwrócić na:
 - rozprucia,
 - wytarcia,
 - uszkodzenia szwów,
 - odbarwienia,
 - pęknięcia,
 - odkształcenia,
 - zgniecenia,
 - korozję,
 - zabrudzenia.

- b) Każdorazowo przed rozpoczęciem pracy, użytkownik ocenia czy wszystkie mechanizmy pracują płynnie, bez zacięć, czy obudowy nie są uszkodzone.
- c) Użytkownik sprzętu zobowiązany jest zwrócić uwagę, aby w trakcie pracy środki ochrony przed upadkiem z wysokości nie uległy nadmiernemu zabrudzeniu, nie miały kontaktu ze środkami chemicznymi a także żeby nie były poddane bezpośredniemu działaniu płomienia i rozgrzanych przedmiotów.
- d) Wszystkie zauważone nieprawidłowości dyskwalifikują środki ochrony przed upadkiem z wysokości z użytkowania i należy je niezwłocznie wycofać.
- e) Kontrola okresowa - przeprowadzana w terminie wskazanym przez producenta, np., co 12 miesięcy. Kontrolę wykonuje upoważniony i przeszkolony pracownik Spółki. Wynik kontroli należy udokumentować w formie pisemnej w karcie użytkownika.
13. Szczegółowy zakres obowiązków i odpowiedzialności osób, o których mowa w pkt. 11, wynika z wymogów określonych w instrukcjach użytkowania poszczególnych środków ochrony indywidualnej. W przypadku, gdy w oryginalnym dokumencie producenta nie ma miejsca na dokonywanie zapisów o kontrolach okresowych, stosuje się „Kartę kontroli sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości” (Załącznik nr 9), którą wypełniają osoby odpowiedzialne.
14. Przed dopuszczeniem do pracy na wysokości z użyciem środków ochrony indywidualnej chroniących przed upadkiem z wysokości osoba kierująca pracownikami lub upoważniona i posiadająca odpowiednią wiedzę w tym zakresie ma obowiązek zapoznać użytkownika środków ochrony indywidualnej z zasadami korzystania z tych środków, oraz przeprowadzić trening dotyczący ich stosowania.
15. Za właściwe stosowanie środków ochrony indywidualnej chroniących przed upadkiem z wysokości odpowiedzialni są: pracownik stosujący dany środek, osoba nadzorująca prace na wysokości.
16. Środki ochrony indywidualnej chroniące przed upadkiem z wysokości muszą:
- posiadać znak CE
 - być stosowane w terminie ważności/trwałości przewidzianym przez producenta
 - posiadać do wglądu dokumenty potwierdzające dokonywane przeglądy przewidziane przez producenta
 - być kompletne i w dobrym stanie technicznym niewskazującym na ich zużycie
 - być w należytej czystości.
17. Środki ochrony indywidualnej, które zostały użyte do powstrzymania spadania pracownika, należy bezwzględnie wycofać z użytkowania i zlikwidować.

VI. Zasady dopuszczenia do prac na dachach

1. Prace na dachach wykonywane przez pracowników wykonawców zewnętrznych mogą być wykonywane wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia od pracowników upoważnionych przez kierownika komórki organizacyjnej.
2. Przed rozpoczęciem robót dachowych należy opracować Instrukcję Bezpiecznego Wykonywania Robót (IBWR) lub Plan Organizacji Robót (POR), uwzględniając wyniki Oceny Ryzyka dla Zadania.

3. Dopuszczenie do pracy na wysokości może być wydane wyłącznie po wykonaniu wszelkich niezbędnych działań zapobiegawczych i potwierdzeniu ich wykonania przez pracownika odpowiedzialnego za ich realizację w „Karcie dopuszczenia do prac na wysokości – Dach” (Załącznik nr 10).
4. Wszystkie roboty na dachach muszą być prowadzone pod bezpośrednim nadzorem kierującego pracami, przebywającego cały czas w miejscu wykonywania robót.
5. Osoby kierujące pracami na dachu muszą:
 - a) zapewnić bezpieczne wejście/zejście do/z miejsca pracy na dachu.
 - b) uwzględnić zastosowanie środków zapewniających bezpieczeństwo poprzez zastosowanie w pierwszej kolejności systemów ochrony zbiorowej jak: rusztowania, siatki bezpieczeństwa, balustrady ochronne a następnie środki ochrony indywidualnej,
 - c) dopilnować, aby prace były wykonywane wyłącznie w warunkach atmosferycznych niezagrażających zdrowiu i życiu pracowników,
 - d) każdego dnia przed rozpoczęciem zmiany roboczej, wyznaczyć punkty kotwiczenia zgodnie z IBWR lub POR. Jeśli praca trwa dłużej niż jedną zmianę, niezależnie od tego, czy dochodzi do zmiany położenia punktów kotwiczenia czy też nie, osoba bezpośrednio nadzorująca prace na dachu ma obowiązek kontroli punktów kotwiczenia przed każdą rozpoczynającą się zmianą roboczą. Potwierdzeniem takiej kontroli jest pisemna informacja w dzienniku prac lub karcie instruktażu stanowiskowego przed rozpoczęciem prac.
6. Podczas wchodzenia lub schodzenia z dachu po drabinach przystawnych należy zabezpieczać pracownika przed upadkiem z wysokości stosując np.: urządzenie samozaciskowe, zamocowane do prowadnicy zakotwiczonej do stałego punktu konstrukcji.
7. Wszystkie otwory w dachach należy zakryć trwałymi, stabilnymi pokrywami zabezpieczonymi przed przesunięciem lub zabezpieczyć balustradami o wysokości 110 cm.
8. Transport pionowy materiałów na dach można realizować za pomocą wsiężnika pod warunkiem, że będzie on zamocowany w sposób gwarantujący stabilność, a zblocze będzie miało konstrukcję zapobiegającą spadnięciu liny.
9. W sytuacji użytkowania wsiężnika należy wykonać bezpieczny punkt odbioru materiałów na dachu, wyposażony minimum w pomost roboczy, obarierowany w sposób zabezpieczający przed upadkiem z wysokości, należy również stosować indywidualny sprzęt chroniący przed upadkiem.
10. Dla likwidacji lub ograniczenia zagrożenia spadającymi z dachu przedmiotami należy:
 - stosować zamknięte zsypy na odpady,
 - gdy powyższe nie jest możliwe, opuszczać materiały lub odpady do poziomu gruntu,
 - nie dopuszczać do gromadzenia materiału na dachu, gdyż może to spowodować jego niekontrolowane spadanie,
 - wyznaczać, wygradzać lub ograniczać w inny sposób dostęp do miejsc poniżej prowadzenia robót na dachu lub w jego otoczeniu, zachowując minimalne

wielkości stref niebezpiecznych – nie mniej niż 6 m lub 1/10 wysokości, z której mogą spadać przedmioty,

- tam, gdzie to możliwe, wnoszenie dużych i ciężkich przedmiotów na dach zastępować transportem pionowym zmechanizowanym,

11. Zapewniać prawidłowe składowanie i przechowywanie niezbędnych materiałów i przedmiotów na dachu oraz zabezpieczyć przed niekontrolowaną zmianą położenia.
12. Planując prace na dachach należy określić jego wytrzymałość wytrzymałości oraz przeanalizować to pod kątem określenia niezbędnych środków bezpieczeństwa.
13. Transport lub przenoszenie pracowników na wysokość może odbywać się wyłącznie z wykorzystaniem urządzeń do tego celu przeznaczonych i spełniających wymogi określone w obowiązujących przepisach.
14. W przypadku braku punktów kotwienia na dachu wykonawca prac ma obowiązek zapewnić wykonanie punktów kotwienia lub zastosowanie na dachach płaskich o odpowiedniej wytrzymałości przenośnych punktów kotwienia.
15. Wejścia na dachy - w tym wejścia na dachy obiektów wewnątrz hal - muszą być trwale zamknięte na kłódki i oznakowane zakazem wstępu. Wydawanie kluczy do wejść na dach może nastąpić wyłącznie, po uzyskaniu zezwolenia od osób upoważnionych imiennie przez kierownika komórki organizacyjnej. Powyższe nie obowiązuje, jeśli wejścia są drogą ewakuacyjną.

VIII Prace na niskich podestach obsługowych

1. Przed rozpoczęciem pracy na podeście roboczym do 1m, użytkownik każdorazowo dokonuje wizualnej oceny stanu technicznego tego podestu. Celem kontroli jest zidentyfikowanie widocznych uszkodzeń mechanicznych, defektów, itp.
2. W przypadku stwierdzenia uszkodzeń, fakt ten należy niezwłocznie zgłosić do przełożonego, a urządzenie wycofać z eksploatacji.
3. Przed rozpoczęciem pracy należy zabezpieczyć podest przed niekontrolowaną zmianą położenia.
4. Prace wykonywane na podeście ustawionym w odległości mniejszej niż 3m od krawędzi powierzchni znajdującej się na wysokości, na której ustawiony jest podest (np. prace na podeście ustawionym na galeriach, antresolach), należy organizować w sposób, aby:
 - a) pracownik był zabezpieczony przed upadkiem z wysokości poprzez przypięcie do stałego elementu konstrukcji za pomocą szelek bezpieczeństwa wraz z linką bezpieczeństwa lub urządzenia samohamownego. Dopuszcza się przypinanie pracowników do rusztowania, które jest odpowiednio zakotwione,
 - b) uniemożliwić upadek z wysokości używanego sprzętu, narzędzi lub innych przedmiotów, w tym używanego podestu.

VII Bezpieczne korzystanie ze schodów i poręczy.

1. Należy wchodzić/schodzić ostrożnie, po jednym stopniu, cały czas zachowując trzypunktowe podparcie, trzymając się poręczy.
2. Wchodząc / schodząc po schodach należy mieć jedną rękę wolną
3. Należy unikać korzystania z telefonu komórkowego podczas chodzenia po schodach, a jeśli jest to konieczne, należy zatrzymać się na najbliższym podeście i kontynuować wchodzenie/schodzenie dopiero po zakończeniu rozmowy.
4. Należy zachować odpowiednią odległość od innych korzystających ze schodów osób, aby uniknąć kolizji w razie potknięcia się lub zatrzymania.
5. Nie powinno się blokować innym przejścia.
6. Zabrania się wychylania za poręcze oraz umiejscawiania na niej przedmiotów.

VIII Załączniki:

- Załącznik nr 1 - Karta zabezpieczenia prac na wysokości (Zał. 9 do IOBP dla TAMEH POLSKA)
- Załącznik nr 2 - Protokół odbioru rusztowania
- Załącznik nr 3 - Lista kontrolna przeglądu rusztowania
- Załącznik nr 4 - AUDYT Lista kontrolna eksploatacji
- Załącznik nr 5 - Dobra praktyka
- Załącznik nr 6 - Karta kontroli drabiny
- Załącznik nr 7 - Lista kontrolna drabin
- Załącznik nr 8 - Karta dopuszczenia PODESTY RUCHOME
- Załącznik nr 9 - Karta kontroli sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości
- Załącznik nr 10 - Karta dopuszczenia do prac na wysokości DACH